

Views and Attitudes of Nursing Students on Bariatric Surgery

Behire SANÇAR^{1,a}, Demet AKTAŞ^{2,b}

¹Department of Nursing, Faculty of Health Sciences, Toros University, Mersin, TURKEY

²Department of Midwifery, Faculty of Health Sciences, Çankırı Karatekin University, Çankırı, TURKEY

ORCID: ^a0000-0003-1053-6688; ^b0000-0003-1206-4004

ABSTRACT

Bariatric surgery, which is a current subject, consists of effective treatment methods of obesity. Nursing approaches before and after surgery are among the factors affecting the success of bariatric surgery. Opinions and attitudes of nursing students regarding bariatric surgery are important in terms of their approach to patients and quality of patient care. This research was carried out to determine the opinions and attitudes of nursing students about bariatric surgery. The study was designed in descriptive type and carried out with 244 students studying in the nursing department of a university. The research data were collected by using two types of data collection tools: "Student Presentation Form" and "Survey form about bariatric surgery". Data were expressed as frequency and percentage distribution, mean, standard deviation; Chi-square test was used in the analyzes. In the study, 78.3% of the students who participated were in the age group 20 and over, 77.0% were female. It was found that 61.9% of the students supported bariatric surgery and thought that it might be a necessary surgical procedure for health (60.1%). It was determined that students whose grade point average was between 2.00-2.99 wanted to give care to the patient who had bariatric surgery more than other groups. It was concluded that more than half of the students thought that bariatric surgery was a right choice and that they were willing to give care to the patient who had bariatric surgery. It is suggested that researches on the subject should be carried out on students studying in universities in different provinces.

Key words: Bariatric surgery, Nursing student, Obesity.

Hemşirelik Öğrencilerinin Bariyatrik Cerrahiye İlişkin Görüş ve Tutumları

ÖZ

Güncel bir konu olan bariyatrik cerrahi obezitenin etkili tedavi yöntemlerinden biridir. Ameliyat öncesi ve sonrasındaki hemşirelik yaklaşımları bariyatrik cerrahinin başarısında etkili olan faktörler arasındadır. Hemşirelik öğrencilerinin bariyatrik cerrahiye ilişkin görüş ve tutumları hastalara yaklaşımları ve hasta bakım kalitesi açısından önem taşımaktadır. Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinin bariyatrik cerrahi konusundaki görüş ve tutumlarını belirlemek amacıyla yapıldı. Tanımlayıcı nitelikte olan bu araştırma bir üniversitenin hemşirelik bölümünde öğrenim gören 244 öğrenci ile gerçekleştirildi. Araştırma verileri, "Öğrenci Tanıtım Formu" ve "Bariyatrik Cerrahiye İlişkin Anket Formu" olmak üzere iki tip veri toplama aracıyla toplandı. Veriler sıklık ve yüzde dağılım, ortalama, standart sapma ile ifade edildi ve analizlerde ki-kare testi kullanıldı. Araştırmaya katılan öğrencilerin %78,3'ü 20 yaş ve üzeri grupta, %77,0'si kadın cinsiyetindedir. Öğrencilerin, %61,9'unun bariyatrik cerrahiye doğru buldukları ve sağlık açısından gerekli bir cerrahi uygulama olabileceğini düşündükleri (%60,1) belirlendi. Genel not ortalaması 2,00-2,99 arasında olan öğrencilerin bariyatrik cerrahi olan hastaya bakım vermeyi diğer gruplara göre daha çok istedikleri sonucuna varıldı. Öğrencilerin, yarıdan fazlasının bariyatrik cerrahiye doğru buldukları ve bariyatrik cerrahi uygulanan hastaya bakım verme konusunda istekli oldukları sonucuna ulaşıldı. Konuya ilişkin araştırmaların farklı üniversitelerde öğrenim gören hemşirelik öğrencileri üzerinde yapılması önerildi.

Anahtar kelimeler: Bariyatrik cerrahi, Hemşirelik öğrencisi, Obezite.

GİRİŞ

Obezite son yılların en önemli toplum sağlığı sorunlarından biridir. Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) bildirdiğine göre tüm dünyada 400 milyondan fazla obez ve 1,5 milyarın üzerinde fazla kilo sorunu yaşayan birey vardır. DSÖ'nün tahminleri önümüzdeki beş yılda bu sayıların 1,5-2 katına ulaşacağı yönündedir (Kurt ve ark. 2019; Akbulut ve ark. 2007). Türkiye'deki obezite oranı 2010 yılında %32 olarak belirlenmiş olup erkeklerde kilo fazlalığının, kadınlarda ise obezitenin daha yaygın olduğu dikkati çekmektedir. Genel olarak erişkin yaşlardaki Türk toplumunun 2/3'ü kilolu veya obezdir (Satman 2010).

Obezite sorunu tek başına bir sağlık sorunu olmayıp hastalar ve yakınları için psiko-sosyal ve maliyet açısından da sorun yaratmaktadır. Bu nedenle çok disiplinli yaklaşımlarla ele alınması gereken bir durumdur. Tedavide öncelikle yaşam tarzı değişikliklerinin uygulanması, bir sonraki adımda gerekiyorsa tıbbi tedaviye geçilmesi önerilmektedir (Yüksel 2016; Bertakis ve Azari 2005). Obez hastaların sağlıklarına kavuşmalarında birçok yöntem önerilmekte ve kullanılmaktadır. Bunlar diyet, egzersiz, psikolojik destek, medikal tedavi gibi cerrahi dışı yöntemler ve cerrahi yaklaşımlar olabilmektedir (Tedik 2017; Yüksel 2016).

Günümüzde obezite tedavisinde cerrahi yaklaşımlar oldukça tercih edilir duruma gelmiştir. Bunun en önemli nedenleri arasında, eşlik eden ya da sonradan eklenen hastalıklar nedeniyle erken ölümlerin görülmesi ve obezitenin salgın niteliği taşıması sayılabilir (Sağlam ve Güven 2014). Bariyatrik cerrahi kısıtlayıcı, emilim bozucu ve her ikisini birden gerçekleştiren ameliyat türleri ile yapılabilmektedir (Ide 2008; Harrington 2006).

Bariyatrik cerrahi uygulanan hastalara verilen hemşirelik bakımının ayrı özellikleri vardır (Sevinçer ve ark. 2014; Koçaşlı ve Öztekin 2010). Hastaların ameliyat sonrası dönemde alacağı hemşirelik bakımında yakın gözlem, dikkatli bir değerlendirmenin önemi büyüktür. Etkin hava yolu yönetimi, hemodinamik monitörizasyon, ağrı yönetimi, immobilizasyonun önlenmesi, yara ve dren bakımı, derin ven trombozu profilaksisi, sıvı-elektrolit dengesinin sağlanması ve sürdürülmesi, enteral beslenmenin sağlanması, hasta ve ailesinin eğitimi ve duygusal destek sağlanması hemşirelik

yaklaşımlarının başlıcalarıdır (Kaser ve Kukla 2009; Harrington 2006). Ayrıca yaşam bulgularının izlenmesi, komplikasyon açısından değerlendirilmesi, cilt ve yara bakımı önemli hemşirelik yaklaşımlarıdır. Bunların yanında, ameliyatta yerleştirilen cihazların değerlendirilmesi, ameliyattan önce öğretilmiş olan bazı egzersizleri uygulaması konusunda hastanın desteklenmesi, karın bölgesindeki yağlanmanın diyafragmaya baskı yapmaması için yatağın baş tarafının 30 derece kadar yükseltilmesi de önemli hemşirelik girişimleridir (Susan 2004).

Bariyatrik cerrahi ameliyatı yapılan hastalarda uygun hemşirelik girişimlerinin planlanmasında ve uygulanmasında, hemşirelerin rolü önemlidir (Upton 2017). Bu nedenle hemşirelik öğrencilerinin eğitimleri süresince konuya ilişkin bilgi ve tutum geliştirmeleri, mezuniyet sonrasında da profesyonel hasta bakımı ilkelerini dikkate alarak mesleklerini icra etmeleri gerekmektedir.

Literatürde obezite, obezitenin sağlık üzerine etkileri, bariyatrik cerrahi endikasyonları, cerrahi yöntemlerin avantaj/dezavantajları ve ameliyat sonrası hemşirelik bakımının özellikleri gibi konularda çalışmalar bulunmaktadır (Aydın ve Bulut 2014; Koçkaya ve ark. 2014; Alptekin ve ark. 2012; Dolgun ve Yavuz 2010; Türkçapar 2010; Balcıoğlu ve Başer 2008). Ancak yapılan literatür araştırmasında, hemşirelik öğrencilerinin konuya bakışlarını sorgulayan çalışmalara rastlanılmamıştır. Oysa bariyatrik cerrahi geçiren hasta/ailesinin eğitimi ve emosyonel destek sağlanması gibi ameliyat sonrası rutin hemşirelik bakımında yer alan konular bağımsız hemşirelik fonksiyonlarıdır ve öğrencilik aşamasından başlamak üzere sürekli yenilenmesi gereken bilgileri içermektedir (Aygin ve Açıl 2015).

Bariyatrik cerrahide başarılı sonuçlar alınabilmesi için ameliyat öncesi dönemde hasta hazırlığının uygun biçimde yapılması ve ameliyat sonrası dönemde komplikasyonları azaltma ve etkin yönetiminin yapılabilmesi için kaliteli ve yeterli bakımın verilmesi önemlidir. Bu nedenle hemşirelerin bariyatrik cerrahide hemşirelik bakımından haberdar olmaları uygun hemşirelik bakımının temel adımıdır (Güven 2019; Güçlü ve ark. 2018). Hemşirelik öğrencilerinin bariyatrik cerrahiye ilişkin görüş ve tutumlarının belirlenmesi konudan haberdar

olmaları ve bariyatrik cerrahi hakkında farkındalık yaratması bakımından önemlidir.

Bu çalışmanın amacı hemşirelik öğrencilerinin bariyatrik cerrahiye ilişkin görüş ve tutumlarının belirlenmesidir.

MATERYAL VE METOT

Araştırmanın Yeri ve Zamanı

Tanımlayıcı tipte tasarlanan bu araştırma, Mersin ilindeki bir üniversitenin hemşirelik bölümünde 2018-2019 bahar yarıyılında kayıtlı öğrencilerin katılımıyla 08-22 Mayıs tarihleri arasında yürütüldü.

Örneklem ve Katılımcıların Özellikleri

Araştırmanın evrenini 257 hemşirelik öğrencisi oluşturdu. Örneklem seçimi yöntemine başvurulmadı, gönüllü olarak katılmayı kabul eden 18 yaş ve üzerindeki hemşirelik öğrencileri çalışma kapsamına alındı. Toplam 244 öğrencinin katılımıyla tamamlanan araştırmada evrenin %94,9'una ulaşıldı.

Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri, "Öğrenci Tanıtım Formu" ve "Bariyatrik Cerrahiye İlişkin Soru Formu" ile toplandı. Sosyo-demografik özellikleri (yaş, cinsiyet, sınıf vb.) içeren 10 maddelik "Öğrenci Tanıtım Formu" ve bariyatrik cerrahiye ilişkin görüş ve tutumların yer aldığı 11 maddelik anket formu araştırmacılar tarafından literatür taranarak hazırlandı (Türk ve ark. 2018; Ulusoy 2018). Öğrencilerin görüş ve tutumlarını sorgulayan anket formu bariyatrik cerrahiye doğru bulup bulmama ve nedenleri, önerilse yaptırmayı düşünme, yakınlarında bariyatrik cerrahi ameliyatı olan varsa destekleme, bariyatrik cerrahi ameliyatı olan hastalara bakım vermeyi isteme durumu ve nedenleri ve bariyatrik cerrahiye hastalarına önerme durumuna ilişkin sorulardan oluştu.

Araştırmanın Uygulanması

Araştırmanın uygulanması hemşirelik bölümünde yürütülen derslerin sorumlu öğretim elemanlarından izin alınarak sınıflarda gerçekleştirildi. Veri toplama formları, çalışmaya katılan öğrencilere araştırmacılar tarafından bire bir dağıtılarak, doldurulduktan sonra geri toplandı. Her iki formun doldurulması toplam olarak 10-15 dakika sürdü.

Etik Boyut

Araştırmanın yapılabilmesi için 08/05/2019 tarih ve 64399374-600/E.128 sayılı ile ilgili üniversiteden kurum izni ve bir üniversitenin 19.11.2018 tarih ve 05 no.lu kararı ile de etik kurul onayı alındı. Örneklem kapsamına alınan öğrencilere araştırmaya ilişkin sözel bilgi verildi ve yazılı onamları alındı.

Verilerin Değerlendirilmesi

Verilerin analizinde SPSS 21,0 software (SPSS Inc., Chicago, IL, USA) programı kullanıldı. İstatistiksel analizlerde anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak alındı. Veriler sıklık ve yüzde dağılım, ortalama, standart sapma ile ifade edildi. İstatistik analizlerde ki-kare testi kullanıldı.

BULGULAR

Araştırmaya katılan öğrencilere ilişkin tanıtıcı bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo.1 Öğrencilere İlişkin Tanıtıcı Bilgiler (N: 244)

Tanıtıcı Bilgiler	n	%
Yaş (yıl)		
19 ve ↓*	53	21,7
20 ve ↑**	191	78,3
Cinsiyet		
Kadın	188	77,0
Erkek	56	23,0
Sınıf		
1	66	27,0
2	58	23,8
3	54	22,1
4	66	27,0
GNO***		
0.00-1.99	22	9,0
2.00-2.99	118	48,4
3.00-4.00	104	42,6

İlköğretim ve altında	154	63,1
Lise ve üstünde	90	36,9
Baba eğitim		
İlköğretim ve altında	104	42,6
Lise ve üstünde	140	57,4
Birlikte yaşadığı kişiler		
Aile/Kardeş	162	66,4
Arkadaş	37	15,2
Yurt	45	18,4
Gelir durumu		
İyi	64	26,2
Orta	172	70,5
Kötü	8	3,3
Yaşanan yer		
Köy/Kasaba	12	4,9
İlçe	71	29,1
İl	161	66,0
Aile tipi		
Çekirdek	196	80,3
Geniş	43	17,6
Parçalanmış	5	2,0

*↓: Altında, **↑: Üstünde, ***GNO: Genel Not Ortalaması.

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması $20,68 \pm 2,31$ (min. 18 - max. 29) olup çoğunluğu (%78,3) 20 ve üstü yaş grubunda, %77,0'ı kadın, %27,0'ı 1. ve aynı oranda %27,0'si 4. sınıf, %48,4'ü 2,00-2,99 genel not ortalamasına (GNO) sahiptir (Tablo 1).

Araştırmaya katılan öğrencilerin bariyatrik cerrahiye ilişkin görüş ve tutumları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Bariyatrik Cerrahiye İlişkin Görüş ve Tutumları (N: 244)

Öğrencilerin Görüş ve Tutumları	n	%
Bariyatrik cerrahiye doğru bulma		
Evet	151	61,9
Hayır	93	38,1
Bariyatrik cerrahi önerilse yaptırmayı düşünme		
Evet	106	43,4
Hayır	38	56,6
Yakınlarında bariyatrik cerrahi geçiren olma durumu		
Evet	52	21,3
Hayır	192	78,7
Bariyatrik cerrahi ameliyatı olan hastalara bakım vermeyi isteme		
Evet	202	82,8
Hayır	42	17,2
Bariyatrik cerrahiye hastalarına önerme		
Evet	114	46,7
Hayır	130	53,3

Tablo 2'de görüldüğü gibi araştırmaya dahil edilen öğrencilerden %61,9'unun bariyatrik cerrahiye doğru bulduğu ve sağlık açısından gerekli bir cerrahi uygulama olabileceğini düşündükleri (%60,1) saptandı. Bunun yanı sıra bariyatrik cerrahiye doğru bulmayanların (%38,1), ameliyatın riskli olabileceği (%52,6) ve geri dönüşünün olmayacağı (%18,6) düşüncelerine sahip oldukları belirlendi. Öğrencilerin %21,3'ünün yakınlarında bariyatrik cerrahi ameliyatı olan bireylerin olduğu ve %43,2'sinin bu cerrahi uygulamaya ilişkin, yakınlarını destekledikleri belirlendi.

Tablo 3. Öğrencilere İlişkin Tanıtıcı Bilgilere Göre Bariyatrik Cerrahiye İlişkin Görüş ve Tutumlar (N: 244)

Öğrencilerin Bariyatrik Cerrahiye İlişkin Görüş ve Tutumları																
Tanıtıcı Bilgiler	Bariyatrik cerrahiye doğru bulma				Bariyatrik cerrahi önerilse yaptırmayı düşünme				Bariyatrik cerrahi olan hastaya bakım vermeyi isteme				Bariyatrik cerrahiye hastalarına önerme			
	Evet		Hayır		Evet		Hayır		Evet		Hayır		Evet		Hayır	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Yaş																
19 ve ↓	26	49,1	27	50,91	18	34,0	35	66,0	44	83,0	9	17,0	22	41,5	31	58,5
20 ve ↑	25	65,4	66	34,6	88	46,1	03	53,9	158	82,7	31	16,2	92	48,2	99	51,8
	X ² :3.419		P=0,030		X ² :5.809		P=0,116		X ² :2,108		P=0,752		X ² :3.432		P=0,390	
Sınıf																
1	31	47,0	34	53,0	23	34,8	43	65,2	49	74,2	17	25,8	22	33,3	44	66,7
2	41	70,7	17	29,3	29	50,0	29	50,0	51	87,9	7	12,1	34	58,6	24	41,4
3	50	92,6	5	7,4	35	64,8	19	35,2	49	90,7	5	9,3	40	74,1	14	25,9
4	29	43,9	37	56,1	19	28,8	47	71,2	53	80,3	13	19,7	18	27,3	48	72,7
	X ² :16.06		P=0,001		X ² :3.067		P=0,001		X ² :6.841		P=0,088		X ² :1.690		P=0,001	
GNO*																
0,00-1,99	13	59,1	9	40,9	11	50,0	11	50,0	14	63,6	8	36,4	9	40,9	13	59,1
2,00-2,99	71	60,2	47	39,8	46	39,0	72	61,0	101	85,6	17	14,4	56	47,5	62	52,5
3,00-4,00	67	64,4	37	35,6	49	47,1	55	52,9	87	83,7	17	16,3	49	47,1	55	52,9
	X ² :2,328		P=0,777		X ² :0,987		P=0,385		X ² :7,125		P=0,001		X ² :0,418		P=0,848	
Anne Eğitim																
İÖ** ve ↓	87	56,5	67	43,5	55	35,7	99	64,3	131	85,1	23	14,9	63	40,9	91	59,1
Lise ve ↑	64	71,1	26	28,9	51	56,7	39	43,3	71	78,9	19	21,1	51	56,7	39	43,3
	X ² :0,472		P=0,023		X ² :0,823		P=0,001		X ² :1,418		P=0,186		X ² :0,872		P=0,017	
Baba Eğitim																
İÖ ve ↓	49	47,1	55	52,9	36	34,6	68	65,4	87	83,7	17	16,3	37	35,6	67	64,4
Lise ve ↑	102	72,7	38	27,3	70	50,0	70	50,0	115	82,0	25	18,0	77	54,7	63	45,3
	X ² :4,216		P=0,001		X ² :2,430		P=0,034		X ² :0,541		P=0,497		X ² :13,41		P=0,007	

*GNO: Genel Not Ortalaması, **İÖ: İlk Öğretim Okulu X2: Ki-kare testi kullanılmıştır (p:0,05).

Öğrencilerin %82,8'inin bariyatrik cerrahi olan hastaya bakım vermek istedikleri, hasta bakımında mesleki açıdan hasta ayırt etmedikleri (%72,1) ve farklı hemşirelik yaklaşımlarının mesleki gelişimlerine katkı sağlayacağını düşündükleri belirlendi.

Öğrencilerin %46,7'sinin, sağlık açısından hayati önem taşıdığına, kilo veremeyecek kadar çok vücut ağırlığı yüksekliğinde ve hastaların kendini daha iyi hissetmeleri durumunda hastalarına bariyatrik cerrahiye önerebilecekleri belirlendi.

Öğrencilerin tanıtıcı bilgilerine göre bariyatrik cerrahiye ilişkin görüş ve tutumlarının karşılaştırması Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3'te verildiği gibi öğrencilerin bariyatrik cerrahiye ilişkin görüşleri tanıtıcı özelliklerine göre karşılaştırıldı ve yaş, sınıf düzeyi, GNO, anne ve baba eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu bulundu.

Araştırmaya katılan 20 yaş ve üzerindeki öğrencilerin, 19 yaş ve altındakilere göre bariyatrik cerrahiye daha yüksek oranda doğru buldukları ve gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunduğu tespit edildi ($p=0,030$).

Yapılan istatistiksel analizlere göre öğrencilerin bariyatrik cerrahiye doğru bulma, önerilse yaptırmayı düşünme ve hastalarına öneride bulunma gibi değişkenler ile sınıf düzeyi arasında ilişki olduğu tespit edildi. Buna göre 3. sınıf öğrencilerinin diğer sınıf düzeyindeki öğrencilere göre bariyatrik cerrahiye doğru buldukları, önerilse yaptırmayı düşündükleri ve hastalarına önerebilecekleri belirlendi ve aradaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($p=0,001$).

GNO'su 2,00-2,99 arasında olan öğrencilerin GNO'su 0,00-1,99 ve 3,00-4,00 olanlara göre bariyatrik cerrahi olan hastaya bakım vermeyi isteme değişkeni arasında ilişki olduğu ve gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunduğu tespit edildi ($p=0,001$).

Anne ve baba eğitim düzeyi lise ve üstünde olan öğrencilerin, bariyatrik cerrahiye doğru bulma, önerilse yaptırmayı düşünme ve hastalarına önerme oranlarının ilköğretim ve altı olanlara göre yüksek olduğu belirlendi. Yapılan analizlerde bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulundu (Anne: $p=0,023$, $p=0,001$, $p=0,017$; Baba: $p=0,001$, $p=0,034$, $p=0,007$).

TARTIŞMA

Tanımlayıcı tipte tasarlanan bu araştırmanın amacı, hemşirelik öğrencilerinin bariyatrik cerrahi konusundaki görüş ve tutumlarının belirlenmesidir. Araştırmamızın bulgularından elde ettiğimiz sonuçlar, öğrencilerin yaşlarının ve sınıf düzeylerinin yükselmesi ile orantılı olarak bariyatrik cerrahiye daha fazla desteklediklerini göstermektedir.

Kocaarslan ve Otacıoğlu'nun (2018) yaptıkları çalışmada, 3. ve 4. sınıflarda okuyan hemşirelik öğrencilerinin bilinçli farkındalık düzeyleri alt sınıflardaki öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur. İlerleyen sınıflarda müfredat daha da çeşitlendiği için öğrencilerin bu konu ile ilgili daha fazla bilgi sahibi oldukları, konulara farkındalık düzeylerinin arttığı ve bariyatrik cerrahiye daha bilinçli ve ılımlı yaklaştıkları düşünülebilir. Araştırmamızda sınıf düzeyi bakımından yalnızca 4. sınıf öğrencilerinde bariyatrik cerrahiye destekleme konusunda bir düşüş görülmüştür. Azak (2018) çalışmasında, hemşirelik öğrencilerinin bilinçli farkındalık düzeyi ile yaşları ve sınıfları açısından anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Cengiz ve ark. (2016) yaptıkları çalışmada, öğrencilerin bilinçli farkındalık düzeylerinin yaş ve cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediğini belirlemişlerdir. Görüldüğü gibi literatürde bu konu ile ilgili farklı sonuçlar yer almakta ve araştırma bulgularımızı desteklemektedir. Bu durum, 4. sınıf öğrencilerinin konuya ilişkin dikkatlerinin zamanla azalmış olabileceği ve bu konuyu daha az düşünmüş olabilecekleri şeklinde yorumlanmıştır.

Araştırmamızda anne-baba eğitim düzeyleri yükseldikçe öğrencilerin bariyatrik cerrahiye destekleme oranlarında da artış olduğu görülmüştür. Palut (2008) yaptığı çalışmada anne baba tutumlarının, çocukların insan ve nesnelere ilişkilerini etkilediğini tespit etmiştir. Anne babaların değerleri ve eğitim alanındaki ilgileri, çocukların akademik performansında olumlu yönde rol oynamaktadır (Şengönül 2019).

Kapıkıran ve Özgüngör (2009) çalışmalarında, akademik başarının en iyi belirleyicilerinin okul türü, güdülenme ve algılanan aile desteği olduğunu bildirmişlerdir. Kaya ve ark. (2012) yaptıkları çalışmada, eğitim düzeyi yüksek anne babaya sahip olan çocukların, akademik başarıları ve problem çözme becerilerinin yüksek olduğu ve sosyal kaygılarının düşük olduğu tespit edilmiştir.

Anne babaların çocukları üzerindeki bu önemli etkileri dikkate alındığında, bariyatrik cerrahiye destekleme, önerilse yaptırmayı ve hastalarına önermeyi daha çok düşünmeleri doğal bir sonuç olarak yorumlanabilir. Eğitim düzeyi daha yüksek ebeveynlere sahip öğrencilerin anne baba yaklaşımlarından daha olumlu etkilendikleri varsayılabilir. Çünkü eğitilmiş bireylerin yeniliklere daha açık oldukları bilinmektedir (Erdem 2006; Gül 2004; Sağ 2003).

Araştırmamızda öğrencilerin başarı durumlarının yükselmesi ile birlikte bariyatrik cerrahi geçiren hastaya bakım vermeyi isteme oranlarının da yükseldiği görülmektedir. Yapılan çalışmalarda da öğrencilerin kendilerini geliştirme çabaları ile akademik başarıları arasında yüksek düzeyde anlamlı ilişki bulunduğu bildirilmektedir (Ayotola ve Adedeji 2009; Liu ve Koirala 2009). Başarı düzeyi yüksek olan öğrencilerin kendilerini geliştirmeye daha açık olmaları, bariyatrik cerrahi geçiren hastaya bakım vermeyi istemeleri kendilerini geliştirmeye istekli olduklarını göstermesi bakımından elde ettiğimiz sonuçları destekleyen bir durum olarak yorumlanabilir.

SONUÇ

Araştırmamızdan elde ettiğimiz sonuçlara göre öğrencilerin yarısından fazlası bariyatrik cerrahiye doğru bulmakta ve sağlık açısından gerekli bir cerrahi uygulama olabileceği görüşünü savunmaktadır. Öğrencilerin yaşları arttıkça bariyatrik cerrahiye doğru bulma oranları artmaktadır. Bunun yanı sıra öğrencilerin tamamına yakını, bariyatrik cerrahi uygulanan hastaya bakım verme konusunda istekli olduklarını belirtmektedirler.

Bariyatrik cerrahi uygulanan hastalara verilen hemşirelik bakımının önemi göz önüne alındığında, hemşirelik eğitim programlarında bariyatrik konusuna geniş yer verilmesi konu ile ilgili ileriki sınıflarda tekrarlar yapılarak unutulmuş noktaların hatırlatılması ve hemşirelik bakımında güncel yaklaşımlara yönelik konulara da yer verilmesi önerilmektedir. Ayrıca bariyatrik konusuna ilişkin araştırmaların daha büyük örneklem grupları ile farklı üniversitelerde eğitim gören hemşirelik öğrencileri üzerinde yapılması önerilebilir.

ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Bu araştırma bir üniversitenin hemşirelik bölümünde öğrenim gören öğrencilerle sınırlıdır, diğer hemşirelik öğrencilerine genelleme yapılamaz.

YAZARLIK KATKISI

Fikir/kavram: BS; Tasarım, denetleme/danışmanlık: BS, DA; Veri toplama, analiz, kaynak tarama: DA, BS; Makalenin yazımı: BS, DA; Kaynaklar ve malzemeler: BS, DA

ÇIKAR ÇATIŞMASI

Yazarlar tarafından çıkar çatışması bildirilmemiştir.

FİNANSAL DESTEK

Yazarlar tarafından finansal destek almadıkları bildirilmiştir.

KAYNAKLAR

- Akbulut GÇ, Özmen MM, Besler H T. (2007). Disease of modern obesity. *Bilim ve Teknik Dergisi*; Mart: 2-15.
- Alptekin K, Süleyman T, Dıraçoğlu T. (2012). Chronic nutritional polyneuropathy after bariatric surgery: A rare case with a common presentation. *Türk Fiz Tıp Rehab Derg*; 58:151-153.
- Aydın E, Bulut H. (2014). Nursing care in bariatric surgery. *TAF Prev Med Bull*; 13(1):77-82.
- Aygin D, Açıl H. (2015). Morbid obezlerde bariyatrik cerrahi sonrası erken dönem hemşirelik bakımı. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*; 4(4):604-612.
- Ayotola A, Adedeji T. (2009). The relationship between mathematics self-efficacy and achievement in mathematics. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*; 1(1):953-957.
- Azak A. (2018). Determination of conscious awareness levels of nursing students. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*; 15(3):170-176.
- Balcıoğlu İ, Başer SZ. (2008). Psychiatric aspect of obesity. *İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri, Türkiye'de Sık Karşılaşılan Psikiyatrik Hastalıklar Sempozyum Dizisi*, No:62-341-348.
- Bertakis KD, Azari R. (2005). Obesity and use of health care services. *Obesity Research*; 13(2):372-379.
- Cengiz R, Serdar E, Donuk B. (2016). Analyzing the level of mindfulness and entrepreneurship of the university students. *International Journal of Social Sciences and Education Research*; 2(4):1320-1328.
- Dolgun E, Yavuz M. (2010). Nursing care in morbid obesity surgery. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*; 3(1):85-92.
- Erdem AR. (2006). Türkiye'nin önemli sorunlarından biri: Yetiştirdiği insan tipi, *Üniversite ve Toplum* [Online], 6(4): <http://www.universite-toplum.org/text.php3?id=292>, (Erişim Tarihi: 09.05.2019).

- Gül G. (2004). Birey toplum eğitim ve öğretmen. Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi; 1:223-236.
- Güçlü A, Tunç-Tuna P, Kurşun Ş. (2018). Bariatrik cerrahi ve perioperatif hemşirelik bakımı. Sted; 27(3):209-216.
- Güven B. (2019). Bariatrik cerrahi komplikasyonları ve hemşirelik bakımı. Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi;16(2):139-143.
- Harrington L.(2006). Postoperative care of patients undergoing bariatric surgery. Medsurg Nursing; 15(6):357-363.
- Ide P, Farber E, Lautz D. (2008). Perioperative nursing care of the bariatric surgical patient. Aorn Journal; 88(1):30-54.
- Kapıkıran Ş, Özgüngör S. (2009). The relationship between the social support and the achievement and motivation of adolescents. Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi; 16(1):21-30.
- Kaser NJ, Kukla A. (2009). Weight-loss surgery. Online Journal of Issues in Nursing; 14(1):1-10.
- Kaya A, Bozaslan H, Genç G. (2012). The effect of the parents' attitudes on university students' problem-solving skills, social concerns and academic achievement. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi; 18:208-225.
- Kocaarslan B, Otacioğlu SG. (2018). Relationship between conscious awareness and learning strategies levels of undergraduate students receiving professional music education. International Social Sciences Studies Journal; 4(24):4911-4921.
- Koçaşlı S, Öztekin D. (2010). Perioperative nursing care of obesity surgery. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi; 3(2):77-82.
- Koçkaya G, Yenilmez FB, Ergin G, Atikeler K, Tatar M, Özmen MM, Görgün M, Coşkun H, Alış H, Şahin M, Üresin AY, Karadayı B, Ünal A, Şener O, Taşkın M. (2014). Operational cost of obesity surgery in Turkey. Eur J Endosc Laparosc Surg; 1(2):78-83.
- Kurt AK, Zoba CA, Ateş ÜE, Set T. (2019). Birinci basamakta obezite yönetimi. Klinik Tıp Aile Hekimliği Dergisi; 11(2):55-60.
- Liu X, Koirala H. (2009). The effect of mathematics self-efficacy on mathematics achievement of high school students. NERA Conference Proceedings, Fall 10-22-2009. https://opencommons.uconn.edu/nera_2009/30.
- Palut B. (2008). The relationship between thinking styles and parenting styles. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi; 24:01-11.
- Sağ V.(2003). Toplumsal değişim ve eğitim üzerine. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi;27(1):11-25.
- Sağlam F, Güven H. (2014). Surgical treatment of obesity. Okmeydanı Tıp Dergisi; 30(1):60-65.
- Satman İ. (2010). Türkiye diyabet, hipertansiyon, obezite ve endokrinolojik hastalıklar prevalans çalışması-II (TURDEP-II Çalışması). www.itf.istanbul.edu.tr/attachments/021-turdep.2. (Erişim Tarihi: 23.09.2019).
- Sevinçer GM, Coşkun H, Konuk N, Bozkurt S. (2014). Psychiatric and psychosocial aspects of bariatric surgery. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar; 6(1):32-44.
- Susan G. (2004). Taking the weight off with bariatric surgery. Nursing; 34(3): 58-64.
- Şengönül T. (2019). Influence of parental involvement on school achievement of children. Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi; 17(4):268-292.
- Tedik SE. (2017). Nurse's role in preventing overweight / obesity and supporting healthy life. Türk Diyab Obez; 2:54-62.
- Türk G, Adana F, Erol F, Akyıl RÇ, Taşkıran N. (2018). Nursing students' perceptions of their career choice and their care behavior. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi; 7(3):1-10.
- Türkçapar A. (2010). Re-operations in bariatric surgery. Endoskopik Laparoskopik & Minimal İnvaziv Cerrahi Dergisi; 17(1):46-55.
- Ulusoy ES. (2018). Use of simulation in nursing education: students' views. Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi; 9(2):13-18.
- Upton J. (2017). Obesity and the nurse's role: reducing health inequalities through health promotion. Links to Health and Social Care; 2(2):39 -51.
- Yüksel A. (2016). Bariatrik cerrahi operasyonu geçiren morbid obez bir hastanın 3 yıl sonraki beslenme durumu: Olgu sunumu. İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi; 1(1):39-45.